

HORTOBÁGY.

KÖZHASZNU ÉS MULATTATÓ TARTALMU HETILAP.

Egyes szám ára 15 kr.
 Lapunk számára hirdetésnek elöljáró: Debreczen: Brauner J. G. Wachter könyvkereskedése. Oppelnik A. Hasenstein és Vagler. M. Frankfortban: Nollin Ottó Jaeger könyvkereskedése. G. L. Dunbe és Társ. H. K. H. Hasenstein és Vagler. Párisban: Ivaszgy. nökse. Berlinben: Goldberger A. T.

Megjelen minden vasárnap.
 Előfizetési ára egy évre 3 frt. fél évre 1 frt. 80 kr. három hónapra 1 frt. 80 kr.
 Szerkesztő és kiadó: Hortobágyi és H. Frankfortban: Nollin Ottó Jaeger könyvkereskedése.
 Hirdetési díj: Négyhasasos betű sorra egy sorra hirdetésnek 5 kr. háromszornál 4 kr. több soronál vagy nagy terjedelmű hirdetésnél árcsúszkánál.

A temetők rendezéséről.

A debreczeni ref. egyháztanácsban a temetők rendezéséről huzamos idő óta foly a tanácskozás. Alkalmat adott erre a debreczeni gózmalom-társulatnak az 1863-dik inséges évben tett azon ajánlata, miszerint a temetők rendezése körüli földmunkálatokra 3000 arfot adományozott. E tárgyban az egyház és a városi előjáróság részéről kinevezett vegyes küldöttség működött, mely által a rendezésre névbe bizonyos szabványok alapítottak meg, melyek azonban a debreczeni ref. egyháztanács részéről el nem fogadtathatók, nevezett egyháztanács, miután határozatában lefektette a rendezés szükségességét, — a maga kebeléből küldöttséget nevezett, kötelessége téve, hogy a javaslatot terjesztse elő, mely a debreczeni ref. hívek fogalmával és a holtak iránti kegyelettel megegyeztetendő legyen.

Ezen küldöttség, szótöbbséggel elfogadott új javaslatot terjesztett elő, miszerint a rendezés először a czelegledutcai sírkerten kezdődjék, ott az egyenkinti sorban temetkezés és a turnus, forgási rendszer behozatala mellett, jövőre névbe azok, kiknek a mostani temetkezési helyeken halottaik vannak, csak úgy temetkeztethetnek meg a holtak iránt, ha a sírhegyek, négyzetöleknél 5 fjtávval megváltják s ezután családi sírok csak is pénzért megvásárolható helyen lehetnek s így a sírok közönsége díj nélkül és pénzért megvásárolható családi sírok nevezése alatt osztályozhatók; egyébkint pedig a temetőben rendes felületet alkalmaztatnak, ki a sorban temetkezésre, rendre és a sírok fenntartására ügyellettelen.

A bizottmány ezen javaslata ellenében, alóírott, mint a bizottmány egyik tagja, ki a többséggel, elvi tekintetekből egyet nem érthetett abban, hogy közönségs és családi, vagy ural sírok osztályozata alaptalanság meg s hogy a sírhegyek, meg azok is, ahol most valakinek már régebben eltemetett halotta van, pénzért vásároltassanak meg, külön véleményét kifejtette a következőkben:

Eelőször megjegyzem, hogy a temetők belrendezését, csinósítást, díszítést én is nemcsak óhajtom, hanem elutasítom, hanem kötelességem tartom; de ezt, a közgyűlési határozat értelmében, olyképen kívánom keresztalvitelni, hogy azáltal az élelkek, családok, szeretet körében eltemetetté, éntt aggodalmuk ne legyen és a már eltemetettek iránti kegyelet legkevésbé se sérüljön meg.

Ezen kettős célt pedig a küldöttségi javaslat által egyáltalán nem véten elérhetem, különösen azért.
 1. Mert a közönségs sírokba egyenkinti sorban temetkezés rendszárolasan behozatala által ki lenne mondva, hogy a házastárs házastársaitól, az apa és anya gyermekeitől, testvér testvértől a temetőben elkülönítve, szétszórtva fogja végalmát pihenni s hacsak oly anyagi helyzetnek nem örend, hogy családi sírhegyt vehessen pénzért, nem engedtetik meg neki azon jövővi reménység díveze sem, hogy azokkal, kikkel az élet öröme és küzdelmeit együtt lelte, poraiban egyetlenszen, együtt pihenhessen. Ezen, az embert, természeti ösztönéből kifolyó társaságossági és szivokronási érzelmének fogva, életében elkedvetlenül, erőszakosan mondható rendszárolas — visszaháttalás lenne a családi élet és az erkölcsiesség érdekében: s mivel az ember, ha látja, mikép meg a halál után a temetőben is illdozi az erőszak és a rendszárolasozás czime alatt életbelepített kegyeletlenség, a családi kötelek iránt közönyössé és az erkölcsiesség kívánalmait iránt érdekeltelemé lesz, ugyhogy az így

nemzedékről nemzedékre elharapózó részvétlenség által éppen ellenkező czél éretnek el, mint ami a temető-rendezés által czéloztattik; vagy is a lényeg feláldoztatának a formának.

De van ezen rendszárolasnak, a szegénysorsuakra névbe behozatni szándékoltt sorban-temetkezésnek, egy másik kellemetlen oldala is, ahol az leginkább sértendő. Tudniillik az, hogy a gyűlöletes osztály-, rangkültség, különösen pedig a vagyon- és pénzuralom — mely az életben is folyvást sérti az embert mint embert — még a halálban is illdozó oly ránkhatalomra kiáltatik ki, miszerint jogostva volna az ember elismerését egyenlőt a sírban is megkülönböztetni s azon elismert igazságot, hogy a halálban minden ember egyenlő, megsemmisíteni, az osztálykülönbséget a koporsóban is fenntartani. Mivel visszáz év, ha erőszakkal vitetik keresztül, az élelkek keseri érzelmeknél egyebet nem költethet és a polgári társaság viszonyaihoz romboló hatást gyakorol az egyenlőség észszerűen értelmezett jogi rovására. Mert a gazdagnak megengedtetének — azért, mivel pénze van — kedvesei körében aludhatni végalmát, a szegénynek pedig, mivel szegény, — bár annak épen oly kedvesek az övéi, vagy tán kedvesebbek, mivel vagyon- és pénzérdek nem, hanem csak a tiszta szeretet kötheti őket egymáshoz, — azon kebellázó aggodalom közét kell keresztalvitelni árva életét, hogy még porai sem egytelhetnek föl poraival!

2. Mert a küldöttségi javaslat azon pontja, miszerint a temetőnek azon része, melyben eddig temetkezés történt, elhagyatik ugyan, azonban annak, kik ott levő halottaik sírjai, a hozzáadható területtel, családi sírhegyekkel megvezetik, az oda temetkezés továbbra is megengedtetik, épen a főbb elsorolt érdekekkel van ellentétben, mivel azoknak, kik ott családi sírhegyet nem vásárolhatnak, most már ott levő halottaikhoz sem levő szabad temetkezniök, ezáltal ismét vagyon és pénzirtok szerinti osztályozás alá vétetnek a halottak. De még ezáltal nem hogy a közgyűlési határozatban kimondott kegyelet a halottak iránt megóvatának s ápoltatnak, sőt az ellenkező éretik el, mivel azok halottainak sírjai, kik ott, hol halottaik pihennek, családi sírhegyet nem vásárolhatnak, a bizottmányi véleményben behozatni szándékoltt 30 éves forgási rendszer szerint, új temetkezési tervet fogadtatni fel, azon este adná elő magát, hogy azoknak, kik családi sírhegyet nem vehetnek, sírjai bármily érdekesek legyenek családunkra névbe, fen nem tarthatnak, azért, mivel ok vagy hozzátartozók szegények valának; meg a vagyonosok sírjai, a forgási rendszer rombolásaitól is mentek maradtának. Itt tehát újlag az osztály- s vagyonokor lep előtérbe. Sőt ezen szabvány behozatala által meg az is bekövetkezik, amint előre látható, hogy a mostani temetkezési helyen fenálló sírhegyek és emlékek közül azok, melyeknek helyei meg az országos törvénynek sem lehet tulajdonjutt és ki tagadhatja, hogy azok, kiknek sírjai most családi sírhegyek megváltatnak, nem temetkeztek annak idejében több joggal sírjaikba, mint azok, kiknek sírjai most a megvásárolás által meg nem mentetnek a megsemmisítésétől!

En tehát, pártolom ugyan a temető belrendezését, csinósítást, de csak úgy, ha az erőszakos rendszárolas behozatala nélkül s oly módon eshetik meg, hogy a halottak iránti kegyelet megóvatik, amint a közgyűlési határozatban kimondatik.

Helyesem a javaslat azon részét, miszerint a temető, utcákra és szalakszóra felosztassék, amennyire a fenálló sírok megsértése nélkül ezt végrehajthatni; helyesem, hogy felügyelő

alkalmaztassék, aki kijelölje mindazoknak, kik a temetőben lévő halottaik mellé akarának temetkezni, azon tért, ahol és ameddig eldászthatnak sírhegyt úgy, hogy a közlelő sírok azáltal meg ne sértsenek, mindazoknak, kik új temetkezési helyet kívánának, a tért szerint kijelölendő helyet a temetőz családja terjedelmére tekintettel s a körülményekkel megegyezőleg feljogadott területet az utcák és szalakszok rende szerint kintassza; pártolom, hogy ezen felügyelő mindazon munkálatok és kötelességet teljesítse, melyek a javaslataban felszámolt vannak, de csak oly módon, hogy a sorban temetkezés ne úgy alkalmaztassék, mikép a család tagja — az ugynevezett közönségs sírokba — egyenkinti sorban, ahol temetkezni, hanem úgy, hogy a sorban temetkezés csak ably értessek, hogy mind a régi, mind az újabb temetkezési helyeken, amennyire a fenálló, eldászthatasson sírhegyt ott, ahol volt már családának sírja, amennyire az ott levő helyen eldászthatasson magának s ha kell, hozzátartozóinak is területét a kijelölendő utcák és szalakszok határai közt és köztébe sor szerint.

Ez, természetesen, a forgási rendszerrel (turnus) meg nem férhet. De, szerintem a forgási rendszer behozatalára nálunk még nincs is semmi szükség; mert városunkok Pest, Bécs, Páris stb. nagy városokkal, ahol kevés a föld, összehasonlítani e tekintetben nem lehet; még mi legalább nem félhetünk attól, hogy temetőhöz megszoruljunk; mivel terjedelmes belső-legelőnköl mély mindig van a városokhoz oly közel eső tért, ahol temető lehetne felölnögi s temetők egy nagy része most is irtés és elég sirt befogadhat. De meg ha a közös javadalnak felosztása bekövetkezik, az illeltek, kik annak élén állának, mint más helyen, nálunk is gondoskodniok a temetőpötlökül kihagyandó földről.

Hátra van még, hogy azon alapról szóljak, miből a rendezés kezdethezik s a felügyelet fenntartathatik.

Azt hiszem, hogy a rendezést az István gózmalom-társulat által ajánlott summával azonnal meg lehet indítani, továbbá a felügyelet fenntartaniok úgy, hogy a felügyelő huzza a temető-összes által most dívezett lakást és egyéb javadalnak, a ns. város részéről nyeresző bizonyos javítással; továbbá, kimondandó lenne, hogy sem a régi sem az új sírhegyt senki sem tartozik újrát; az új temetkezések mindegyik eséréül fizetendő egyformán 20 kr. a felügyelőnek; dekintr érteven, hogy azok, kik annak teljesítésére is kaptaknak, e ténertől is fömentetnek, két presbyter által kidandó bizonyítvánnyal.

Azt hiszem, hogy a felügyelő, kinek lakelnye szakszakszálattási joga lenne, az így nyeresző 20 krajczárokból becsillászeson megelhet; hozzá tndva, hogy a rendezés behozatala után a javaslatok, fajtetések és különfelügyeleti-díjak, — melyek a javaslattal szemint lenének alkalmazandók — tekintélyes összeget fognak tenni, ugyhogy a felügyelő állás kapos lend.

Az én indítványom szerint tehát: az egyenkinti sorban temetkezés, úgy a temetkezési forgási rendszer (turnus), mint ezáltal nagy szükségletnek, elvetendő, továbbá sírhegyek nem kell pénzen megvásárolni s így a szegény és gazdag sírok körti gyűlöletes különbséget elvetendő, e tekintetben a sírban egyenlőség elve továbbra is fenntartandó s a rendezés a főbbiek szellemében, a bizottmányi véleményben foglalt azon javaslatokkal együtt, — amelyek elvi tekintetben ezzel megegyeztetetők, hajlandó végre, ugyhogy az emberi jogok és a halottak iránti kegyeletlen sérelem és erőszak ne ejtessenék.

TÁRCZA.

Főispáni Installatio a régi jó időben.

Pozsony, 1834 október 17. Kedves hugom! Azt hiszem, hogy eddigelő fog herceg Esterházy Pálnak főispánja avatása ünnepély: voltam 1830-ban a koronázásnál, ez mindenesetre nagyobbszer volt, de mint fiatal matlaszteremtő ember, ha még egy coronatio és egy kismartoni főispáni installatio közt lehetne választanom, ez utóbbira válnám vátoamat. Szeptember 20-án indultunk el Pozsonyból egy Land-katscherrel nyegyen: Fr. K. B. J. M. H. és én; utunk igen szép volt, különösen vonzó táj a Fertő mellett elvonó; a második kis magyar tenger — mint mondják — jól vészelt ugyan hajzant területeiből, de még most is roppant földtörté; — az ut mellette vezet jó darabig. A Fertő stéle nádasokkal van borítva, melyekben ezrenkint nyarszög a szárazas-vadak roppant serege; épen vadászás s azt hiszem az ott állt vadludak és kacsák a hercegi asztalon is fognak különféle formákban megjelenni. — Jókor Kis-Martonhoz érünk; igen jó szállást kapunk egy kereskedő házában; utczára nyeli szobák az emeletben ha nem tágas is, de elegendő, kevéssé beírni szokott négy jurtánsnak, kivált egy-pár napra. Gyorsan stóltózzak s a házi-családunk bemutatván magunkat, a városba mennek köszölni; meg azután megérzik a hercegi kass-télyt, mely a homlokzata fölül frauczia, — a kert felől pedig olasz; idős tágas ivar van s a bejárásnál keltetől a herceg saját gránátosának lakozási nyulnak el; ezek állnak ott mindenütt, oles, stáras, szép magyar legények. A kertek csak futva jártuk be, mert este kimentünk Grosz-Hollein felé, hol a bandérium tanágyozott; a tisztek többnyire ismerőseink lévén, igen jól fogadtak, sőt a fővezér gróf Festetics meglátván s beszéde erején velünk, vacsorára is megmarasztalt s igen jól mulattunk s nagy áldomásokat ituttak. — A bandériumnak két escadronja volt, szép lovak katonsai módra adjusztálva, a legénységnek két zrinnyidomány, vörös nadrág, kis fekete kucsmá, sruca- és daruittal, a zsinór arany. Oly katonsák voltak lovak elttük, hogy egy estét sem hiányzott a nyeregszerzárzamból; — késő este holdvilágon mentünk haza, azaz Kis-Martonba.

Másupp délig ismét a kertet jártuk be; nyí nagy kertet még eddig nem láttam, egész vidék keríté alakitva; egyrészen szép 10 tóru el, melynek egyik oldalán mesterségesen rakott kősziklás hegy emelkedik, tetején oly

vad vidék van csnálva, mintha csak az első természet szulte volna; e kősziklás magasról fut a szilaj palak s gyönyörű vizzuhatagban csorópöl alá a tóba; a tóban egynehány halny uszáki egész mellősséggel, — egy helyütt kis házikójuk van, közel a parthoz, hova éjlekre s rozsd időben húzódnak. — Felül a kősziklalon van Leopoldina hercegnő sírja, a kápolna, díszössé-temploma formáján, s oszlopkon nyugszik; — sok szép partlie van e kertben, de ez nekem legjobban tetszett. Délben a „Sas” vendéglőben ebédtünk, már mint a herceg vendégei, este ismét ott vacsoráltunk Délután stállásunkra mevéen, egy kis kalandunk is volt; szobánkba bevéen, lájtuk, hogy podgyászunk az általunk elfoglalt helyről félre vannak rakva s az ágyakon idegen ruhadrabok felkúsznak; — nem értettük a dolgot, de csakhamar felvilágosodott az; szélesen bevágtat három fiatal ember s anélkül, hogy illően csak udvoztok voltunk s minket, egy kis kopozós rövid termetű, harsányon mondja, hogy mi az ő quartélyokat elfoglaltuk, ez nekik szokott lakásuk, ok megéji főjegyzői cancezláriák stb.; mi senk akartuk csakugy konyveseln a jó szállást odahagyni s elmondottuk, hogy mi országgyűlési jurtások vagyunk, nekünk e szállást az itteni kegyeleti-bizottság jelle ki és ha színe nem úgy volna is, megvárjuk a sponromegyei ífjakot, hogy a Pozsonyhoz csak ez ünnepély végett ide utaztat jurtásoknak vendégként tekintik s jogaikhoz nem ragaszkodnak; a kis ember nem akarta elteni a vendégit jus kiváltagságot; a zajra s élénk vitára bejön a háziasszony szép szőke leányával; Fr. is kap az ökölköten s indítványozza, hogy a házi kasszony dantsa el a dolgot; ez tetszett mindannyknak felénk; — a stóke kis leány fájg bírta a neki felajánlott bíróság, kissé töltözött, de aztán egész bátrán oda nyilatkozott, hogy a távolról jött idegen vendégek mindenkor elsősegét illik adni; a hevesvéri ifjak egy sőt sem szólott, összepakoltok s megelöttek duresz élénk vitétek ki homjaitak a zsinóros megéji bálud által. Mi pedig megköszöntük a stóke szép Adélnak igazságszó ítéletét, ki annyit ott hangya, vigkedvél ugrott ki szobánkból. Mindjárt is összeszedtetünk, hogy ezert a bálban jól megtáncoztaltuk. — Délután 3 órakor volt az Einzug Grosz-Hollein felől, legelől jöttek Sopronvármegye lovaskatonái, ezután a sopron-városi magistratus csekokon, mind magyaruralkában, aztán a vármegye deputátusi, sok gróf és báró köcsök; ezután jöttek győrdörög lovakon és czifra magyarruhákban a mágnások, közük gróf Waldstein, gróf Sándor, a sok Esterházy, köztük a herceg fia, szintén lóháton; gróf Sándor az ugynevezett merész s lovag egy arbas csodórón ugrottott. — Ezeket követte gr. Festetics vezérelle által a bandériumnak egyik fele, ezután lépelt 100 insz gálában, de lajdonnyel és két Page, mindjárt utánok a hercegi kocsai, hat lóval, benne jobbról gróf Reviczky Ádám magyarországi cancellárius s főispáni installatións, balról ut a herceg, inoanodon sem kell, hogy az „Ejjen” harsogásnak szünete sem volt;

tiszteletből egy pár udvari kocsis is volt Bécsből és vagy hat magyar gárdista, sok kocsis öregebb mágnásokkal, a kocsis után a lovas bandérium másik fele, Niezky Sándor vezérelle alatt; utánok a kis-martoni burger gyalogság s az egész Einzugot berekeszté a soproni burger lovasság; ezek kissé másikt s csebbelemből néztek ki, mint a vármegye banderistái. A vár udvarára bevéen az urak, a herceg felült a lova fövára (egy szép almas hermelin farkú, melyet odalé a reichstadter herceg Napoleon lovoagolgotott) s kinyargalt a bandérium elébe, mely már akkor szép rendben állott a piaczon s igazságt: „Örülök hogy a magyar lovon látoz s reménylen, hogy ha a haza védelmére úgy kívánja, nekem magának kérem stercseszem ezen szép sereget vezérelni.” Képzeltével a kiórról lelkes éljeneket. — Ezen egész délután a Gusztáv Wass regementje bandja muzsikált a vár egyik udvarán, megpedig többnyire magyar nótákkal, más szegletben pedig Bunkó huzta a talp alá valókait. Este Komlósy Ferencz társasága Jásztsata Béla futást, a kertben ponyvából Esztonás készült theatrumnak, s ponyva-alkotmányt oly ügyesen volt készíteve belől, hogy kölépületnek látszott, felesleges nagy aranyos luszterekkel s aranyozott fánagokkal; belefért 2000 ember. Coelastán is ott volt, de csodálatlanul rosszul játszott, slyha be nem kapott az ingyen-champagnából.

Másupp szeptember 22-én 9 óráigban volt a gyűlés a vár legnagyobb szalájában. Oldalemet volt készítve az új asszonyosság és idegen urak számára; ott volt a hercegre, leányával, ki slacsony, gömbölyű, barnabőrű, tücs faketesemű szép lény; sok gróf: Esterházy, Zichy, stb. sok külföldi; angolok, francziák, skotlusok, mészárs stb. — A gyűlést maga rendjén gróf Reviczky nyitotta meg, elmondá a királyi felségale által ráruházott kötelességet, elmondá az Esterházy fiamának csaknem egész genealogiaját, kiemelte jelesebb hajtát, haza és királyi iránti hűségét stb. aztán herceg Esterházy Pál Sopronvármegyei volóságos főispánjává tette a tirály nevében s a funotarius által feleskettette. — Ezután beszélt az első viceispán és funotarius, mindkettő megköszönte ő felségale kegyelmét, a kunczellárius jökarjátit, udvoztok az új főispánt, mikre a herceg ismét köszönnéig szólott; Reviczky beleszölte szép beszédebe a hercegenéti is, mire ez ugyan sokáig halogtatta magát; a százsoros éljenek harszorosan dörmögtek vissza a hegy oldaláról a hercegi nagy ügyek, melyek az Einzug alkalmával is szüntelenül dörmögtek.

Délután 3 órakor volt a díszes ebéd, ilyent csak Esterházy herceg állithat ki; nem is ereszkedem a díszsággal rakott asztalok és ezüstök leírásába, nem is rövid leívelel lehetne azokat elmondani. Mindenké magyarurakban jelent meg; képzeltével, hogy folyt a champagné és a rheinusi bor, de hozzá is láttunk. Ebéd által egyik choruson a Wass regement, másikon Strausz bandája; az első kezdte egy lassu, utána

helyben gazdasági kiállítást rendezend. Tárgyai lesznek: ló, sertés, bárány, termények, gyümölcs, gazdasági eszközök és iparcikkek. A kiállítás a lóverseny előtti napokra tervezetett.

Videk.

ERMELLEKRŐL írják nekünk, hogy f. hó 5-kán, a Margittáról reggel 4 órakor Széplák felé kiindult posta-legény, utjában rablógylók által megátadítván, megölték s mintegy 2200 frtyit állampénz s több száz frta menő magán-pénzek elrabolták. A tettesek még nincsenek tudva.

UNGHVÁR város, állandószínház építésére a kért engedélyt már megvárta.

TOKAJ vidékéről Kaiserfeldnek Bésbe egy szállomány tokaji bort küldének, elismerésül a beszéltét, melyet Kaiserfeld mált hó 5-kán a magyar ügy érdeklődésére a reáliskolában tartott.

BIHARRÓL f. hó 11-keről írja r. leveleznök: „A mult hét végén készült hat gyermek iskolájában az ur szent vacsorához. Mint-hogy egyházközségünk számunk voltak; — a tanító ur is saját dolgai után látott. A hat gyermek külföldben az iskolának színe volt. Tehát maradtak magukban; — ök agyis szoktak és tudnak már magukban tanulni. Azonban a jelesebbik azon borzsoló gondolatra jön, hogy egy itze pálinkát vegyen s az neki és társának a tanulási időt rövidíteni segítsen. A legjelesebbiknek este meggyújt a pálinka s meghalt, míg a más kettő életéhez is kevés a menny. Vajjon — miután tudva van, hogy a pálinka és különösen a felu-cspszekben árutalú szokott réz eleje és egyéb spiritusok — mérgek s a mérég ürülék győgyárakban és boltokban hatóság ellenőrzés alatt áll s miután a pálinka az adózott állampolgárok közül annyit meg annyit télt áldozatává, nem volna-e szükséges ezt a fatális pálinkakerést is elleőrzés alá venni? A szerencsétlenség ritkán jár egyéniül. Nálunk is úgy történt. E hét elején ugyancs egy 13 éves gyermek, anyja kis lóházt örvény, egyet közle eltapadt. Az anya ijesztele gyermekét apja hazajövetelével, aki által a kis ló eltaposást megbüntette. Estefele a gyermek az istállóban felakasztva s már meghalva találtatik. Ez szomorú dolog, de még szomorúbb az, hogy ez a szegény gyermek halotti szerelés nélkül a temetőn kívül egy áróka takarítottak s miért? mert gyermek-észével nem tudta felgöngy, mit vétekzett, de azt tudta, hogy hihetetlen kínos büntetés vár rá. A szemérem és félelem dolgoztak benne, mindenképpen a költés vonása. Tehát mert hajlandó volt az erkölcsre, az erkölcsöt szerető isten nevében, mint a pária — az anyaszegélyből kirekesztetik a mennybe jutathassa képtelennék állították. Bizonyosan valamely canon parancsokkal ezt így, én nem tudom, — de azt igen, hogy a 19-dik század szellemi előhaladás s felvilágosodás az ily canonoknál módosítást s módosítás a g a z a d a g o k irányában, mert láttuk a mult években, hogy a bűnök öntudatlan magukat megmérgeztettek, egyszerű szertartások nyomát tettemek el!”

FELSŐÁBRÁNYBAN az ér-mellicki egyház-megyébe kebelezt kisedref. egyházbán — hol a felekezeti felelet mellett a papnak és tanítónak a szó teljes értelmenél nyomorúság és kioldás volt az élet: mostanában az urházi elkülönítés és tagosítás megtörtént, az ottani földes urak segy-ádományai által mind a pap, mind a tanító állapottan nagy mérvben egyenlő, annyiban a ref. pánok 46 hold, a tanítónak 23 hold föld adományoztatott.

NAGYKÖL 1865. márc. 31. A hely. hitv. egyház temploma s iskola épületi kinyitására építkezési alap növelése czéljából, egyesekhez s gyülekezetekhez kibocsátott felhívások folytán, azon időrend szerint, amint az egyház pénztárába bevételek — a következő könyv-adományok gyűlték be: Nagy-Korányi Lilla urnó és Sarkady Róza ur-hölgy együt, Nagyköllőn az újví dővétel váltásga alkalmából gyűjtötök 263 frt. 30 krt. s 1 db. arany. Karap Ferencz ur Pesten 33. sz. gyűjtőívén 14 frt. A debreczeni gőzmalom-társulat 6. sz. gyűjtőívén 22 frt. Miklós Ferencz ur Nagyfaluban 45. sz. gyűjtőívén 2 frt. Debreczeni kereskedelmi kamara 1. sz. gyűjtőívén 12 frt. Tiszt. Balogh István ur Deresekén 152. sz. gyűjtőívén 40 frt. Ármós Bálint ur Debreczenben 90. sz. gyűjtőívén 5 frt. Csoma Sámuel ur Káronyban 256. sz. gyűjtőívén 15 frt. Oláh Dániel ur S. a-Ujhelyben 303. sz. gyűjtőívén 7 frt. 20 krt. Szirbik Gáborné urnó Makón 122. sz. gyűjtőívén 8 frt. Csorba János ur Nagyszombathán 65. sz. gyűjtőívén 2 frt. Miszt. Könyves Tóth Mihály ur Karcagban 56. sz. gyűjtőívén 1 frt. Moll József urnó Kassán 26. sz. gyűjtőívén 10 frt. Szárvay Jakab ur Debreczenben 179. sz. gyűjtőívén 8 frt. Debreczeni lakareképzőintézet-egylet 7. sz. gyűjtőívén 20 frt. Tiszt. Könyves Tóth Kálmán ur Kiskunszentmiklóson 207. sz. gyűjtőívén 7 frt. 60 krt. Bösszörényi Károly ur Szatmár 304. sz. gyűjtőívén 15 frt. Bessen Sámuel ur Losoncban 190. sz. gyűjtőívén 3 frt. Bot Tamás ur Asgaton 225. sz. gyűjtőívén 9 frt. Nagy Gábor ur Nádudvaron 401. sz. gyűjtőívén 10 frt. Névtelen Eperjesről gyűjtőívén mált 5 frt. Juhász Antalné urnó Makón 115. sz. gyűjtőívén 9 frt. 20 krt. Kosár Ferencz urnó Komáromban 195. sz. gyűjtőívén 3 frt. 30 krt. Csegei hely. hitv. egyházközség 515. sz. gyűjtőívén 42 krt. P. Ladányi hely. hitv. egyházközség 512. sz. gyűjtőívén 1 frt. 95 krt. Vilecz Istváné urnó Pozsonyban 72. sz. gyűjtőívén 2 frt. Leveleki hely. hitv. egyházközség 504. sz. gyűjtőívén 2 frt. 50 krt. Tormásy Emília urhölgy Gyulán 48. sz. gyűjtőívén 7 frt. Ibrányi hely. hitv. egyházközség 420. sz. gyűjtőívén 12 frt. Petneházi hely. hitv. egyházközség 498. sz. gyűjtőívén 6 frt. 50 krt. Pozsonyi hely. hitv. egyházközség 433. sz. gyűjtőívén 13 frt. 40 krt. Vencsellói hely. hitv. egyházközség 388. sz. gyűjtőívén 5 frt. 38 krt. Orosi hely. hitv. egyházközség 394. Mészáros Dániel ur Szokolban 99. sz. gyűjtőívén 6 frt. Lipsey Lajosné urnó Kiszujzálláson 54. sz. gyűjtőívén 2 frt. 50 krt. Apagyai hely. hitv. egyházközség 444. sz. gyűjtőívén 4 frt. Martonfalvi hely. hitv. egyházközség 528. sz. gyűjtőívén 6 frt. 40 krt. Téglássy Sándor ur Korlátán 281. sz. gyűjtőívén 3 frt. Nagyist. Muly Dániel ur Csaradán 304. sz. gyűjtőívén 2 frt. Lőrinczy Endre ur R. Szombathán 138. sz. gyűjtőívén 22 frt. Ifj. Bárd Vay Miklós ur Bácsban 60. sz. gyűjtőívén 5 frt. Horváth Ferencz urnó Makón 123. sz. gyűjtőívén 2 frt. 40 krt. Nagy-Korányi Lilla urnó Nagyköllőn 254. sz. gyűjtőívén 20 frt. melyek vételét halás köszönettel nyilvános ismeri el a nagyköllői hely. hitv. egyházközség. A mai nappal járva le azon határidő, mely alatt a gyűjtőívék beküldése kérezték, — egyáltalánlag listázzal felvitatnak fel mindazok, kikhez az egyházközség gyűjtőívék bocsátott szi, hogy azokat mielőbb, bármint eredménytel, visszajuttatni méltóztatnak, melyek vétele a további közleményekben szintén nyilvános el fog ismertetni. A mai nappal közleményekkel gyűjtőívék száma: a 2. 41. 106. 136. 134. 151. 228. 500. 407. 441. 455. A nagyköllői hely. hitv. egyházközség megbízásából*) Tokaji Nagy Lajos, egyházi fő gondnok.

Irodalom.

Szalay László „Magyarország története” b. Eötvös József felügyelete alatt német fordításban is megjelenend.

Balázs Sándor Pesten „Magyar polgár” című heti lap szerkesztésére kért engedélyt.

Megjelent a „Sárospataki Füzetek” prot. tudomány folyóirat az évi II. é. III. sz. számában s érdekes tartalmú képek: Az egyháztörténelem irodalmi fejlődése, Révész Imre. — Fichte János Gottlieb, Szász Béla. — A sárospataki tanárok életrajza. — Államalkulás és alkotmányos fejlődés a középkorban. Ladányi Gedeon

*) A hazai lapok kértnek e közlemény felvételére. T. N. L.

Tarcal város külső-belső régi törvényei. — Apostol Pál egyházi beszédei II. füzet. Szász Károly. — Geruzer Histoire de la litterature française. Erdélyi János. — Származtató filozófia. E. — Birálati magyarázatok Emericy urnak. Kerkapoly Károly. — Róma és a római birodalom története. Orbán József. — Nyit levél Szász Károly urhoz. Filip Mihály. — Nézelmek, viták, czafolatok. D. E. P. — Nézetek a felkészülési rend átdómításáról. Kun Bertalan. — A népközlői közlöny programja. Arvai József. — Veres László. — Néhány szó a pályázatokról. Arvai József. — Temetkezési eljárásunk. Kp. — Nyitl kérelem Tóth. Maklári P. Lajos urhoz. Hódmezővásárhely. — Nazárenusok Itében. — Sárospatak, febr. hó. Kiss József. — A sárospataki főiskola pártfogónyódból. — Vimez Dániel plébáni segédlelkész. — B. E. J. v. s. J. J. J. — hir szerint, közelbb hírtartót bocsát ki a nemzeti segédlelkész.

Megjelent a „Máramaros” című politikai s vegyes tartalmú heti lap első száma, Szilágyi István szerkesztése mellett. Az első számból látni, e lap a leghevesebb iránttúti ki fordulatát s a megyében hézagot fog betölteni. Előfizetési ár: kilencz óra 3 frt. 75 krt. hat óra 5 frt., mely Szegetre, nevezett lap kiadóhivatalához utasítandó.

Egyveleg.

Gyászhir. Kompelezen Gyöző, hazai irodalmunknak egyik büszke s tevékeny munkása, hosszantartó szenvedés után, fele 56-dik évében, Pesten e hó 6-kán kimúlt. — Áldás és béke paraja!

Gázró ügyvéti diadal. A napokban temették az első kisérlet a Mont-Cenis hegyen át, a Pell angol gépész-műnök által feltalált új gőzmozdonylappal. Pell több mérnöki feladatát is megoldotta, de a B. k. e. mérnök kíséretében s kísérelte a kedvezőtlen idő dacára, a legmeredekebb helyeken is igen jól sikerült.

Hivatalnok mint yasszony. Sétőjárságban — mint az ottani lapok írják — két hivatalnok egymással a farsang utolsó napjaiban házasságot ígryre léptek. Ugyancs a meg nem jelti helységbe néhány év elüt két ur érkezett, kik ottani hivatali tereket. Egyik fiatal és csinos volt, bejuss és szakál nélküli, míg a másiknak férfi voltán kétkedni nem lehet. E két egyén mint Casor és Polux a legbensőbb barátságban éltek együtt, minek azonban komolyabb következménye lett, mely a bajszatlan urat arra kényszeríté, hogy bevalj, mikép ő tulajdonok a női nemhez tartozik s társával törvényesen egybekelt. Titkölázusok két tudni biztosan nem lehet.

Jutalom-küztes. A kölni nagy kiállításon közszemlére viendő legjobb gőz-éke 150 frtyes arany van kizitve jutalmul.

Különös temetés. A „Nord” lapnak következők írják Szent-Pétervárról: A Pultuskban felútt: húszerzed parancsnoka báró Mengden figyelmeztet, hogy egy szomszéd faluban, anélkül hogy valami ragály betegség uralkodnék, nagy halandóság mutatkozott. Kévs nap elforgassa alatt tízezer halott temetettet el az ottani sírkertbe, noha a lakosság egészségi állapota a legkedvezőbb volt. A húszerzed egyik al-tiszteje történetesen értesült a röglönös halálözök óka felől s közölte azt az ezredessel. Báró Mengden a sírkertben megjelent, éppen midőn a helybeli lelkész a szokott imák elmondása után egy koporsó lebecsátánál meg jelen volt. Az ezredes felbeszélkeltetvén a munkát, felszólította a lelkészt a koporsó folytatására. De ez makacsan ellenzte az ily módon elkövetendő szentségtörést s annyira megfélekedtet magáról, miszerint báró Mengden ezredes szükségessé találta a koporsó katonáival fölnyitattat. Nagyszáma fegyver találatot kapott összehalmozva. Hídnének következtében a többi tiszont koporsó is felisták, világszagra jött, hogy azok is fegyvereket tartalmaznak. A lelkész elfogottat. (Pester Bote).

Amerikában az új találmányok harzában egy new-yorki polgár új harcazi fegyvert talált fel, mely nem egyéb mint közönséges kard, markolatában egy hűtésű revolverrel, melynek czelegombja a kard hegye; alakja, súlyja nem különbözik a közönséges kardétól; az egyetlen fegyverrel támadhat, védelmi magát és lövet is egyuttal az ember, anélkül hogy időt veszítene.

Felcsólitás.

A debreczeni állandó színház igazgatói állomását megryvén: felszólított a vidéki dráma-, opera- és operette-társulatok kitűnőbb tagjait, különösen pedig a gyakorlati kardinokokat, hogy ajánlatokat, ha társulatomból szerződni ohajtanának, májushó közepéig bérmentes levélben velem közölni sziveskedjenek. Debreczen 1865. april 13.

Reszler István.

Értesítés.

Az „István” gőzmalom-társulat részvényesei ezennel értesítetnek, hogy az 1864. évi tisztárolás után esz osztalék kifizetése, folyó évi ápril 3-kától kezdve tettemet folyóvá s f. é. december 31-ig tart. Az ezen idő tartama alatt ki nem vett osztalék az alapszabályok értelmében a tartalékokéhoz fog csatoltatni. — Az osztalékok a társulat iródjában (czeleglédutca Kaffkaház) a fentebbi időkak alatt kivehetők.

Kelt Debreczenben az „István” gőzmalom-társulatnak 1865. évi márczius 26-kán tartott közgyűléséből.

Komlóssy Imre m. k. elnök. Vincze Viktor m. k. jegyző.

NYILTÉR. *)

Nyilvános köszönet.

Alólrít, egyrészt a halás elismerés és nyilvános köszönet tartozott adaját lerovandó, másrészt polgári és lazaúli kötelességemnek, melylyel a méltányosságom tartozom, eleget tenni; nem mulasztatom el az első magyar általános biztosítótársulat tekintetes igazgató-ágának abeli intézkedését; — miszerint a f. évi márczius havában elhalálozott nóm halála esztére költségesen biztosított 2000 frt. tőkeösszeget, minden lovonas nélkül, debreczeni főgöngy Berghofer István ur által, részemre már kifizette; — ezennel hírlap utján, halás köszönetem nyilvánosn kijelentem s ezen teljes kielegítetésemet mindközönk, kik az életbiztosítási jötekménygát már élvezik, vagy jövőbenben élvezendik, biztosítási példái s meggyugtató adatl közhírre tenni. Kelt Debreczen 1865. April. 12.

Gazdagó László, s. k. czépszemster.

*) E rovatban közöltékért csupán a sajtóhatóság irányában felelős a szerkesztőség.

Terménytár.

Debreczen. April 15. (Heti üzleti-szemle.) Gabnaüzletünk a helyfolyt helyen igen csendes és a forgalom korlátolt volt, összesen 1000

mérő adott el és ez mind rózs, mivel egyéb gabbanmerek épen nem keresettek. Nehéz minőségű búzára volnának vevők, de a tulajdonosok nagyobb áratok követelnek. A betivárságyeren volt látogtva, a behozatal csekély mennyiségű és többnyire alábbrendű gabbanmerekből állott, melyek a következő árakon, fogyszatónál keletre találtak: Tisztabuza 2 frt. 30-60 krt. rozs 1 frt. 15-20 krt. árpa 40-100 krt. zab 80-85 krt. kukorica 130-140 krt. lódjárás derült, jé. (R.)

Baromvásár. Egy pár jármos okor 150 frt. egy pár vágó ehen 112 frt. nyegyűftú tinó párja 120 frt. harmadú tinó párja 95 frt. rugott borjú párja 80 frt. igás ló párja 95 frt. sertés párja 30 frt. juh párja 20 frt.

Érmihályfalva. Az april. 6-án tartott heti vásárbán a termények s ételmi czikkék ára következő volt: Tiszta buza mérője 2 frt 40 krt. kétszeres 1 frt 60 krt. rozs 1 frt 10 krt. tengeri 1 frt 20 krt. árpa 1 frt 30 krt. zab — frt 80 krt. búkköny 1 frt 60 krt. lednek 1 frt 60 krt. köles 1 frt 20 krt. kása vekája 1 frt 20 krt. paszuly 1 frt 60 krt. kendermag 1 frt 60 krt. kolompér vekája 30 krt. lenese itcztje 5 krt. bor-só 7 krt. zsír 45 krt. olaj 24 krt. szalonna mázása 30 frt. szalonna fontja 36 krt. sertésbús 16 krt. marhahús 12 krt. hízott ló 140 krt. sovány 1 frt 60 krt. tojás darabja 1 krt. (V.)

Nyiregyháza. April. 8. — A mai napon tartott heti vásárbán a gabbanmerek következő árón voltak: u. m. tiszta buza 2 frt 30-40 krt. kétszeres 1 frt 40-50 krt. rozs 1 frt 10-15 krt. árpa 95 krt. — frt. zab 80 krt. tengeri 90 krt. — frt. 10 krt. köles 1 frt 15-25 krt. kása 2 frt 40-50 krt. paszuly 3 frt 80 krt. — frt 20 krt. (K. B.)

Bécsi börze árfolyama.

Table with columns: Aprilis, 10, 11, 12, 13. Rows include 5%-es Metalliques, 5%-es nemzeti kölcsön, 1860 sors. kölcsön, Hiteltitkizet részvényei, Bankrészvények, Londoni váltók, Ezüst, Arany.

MENETREND a tiszavidéki vaspályán, 1864. Deczembe 1-jétől kezdve, további rendelésig.

Table with columns: I. Bécs és Pestről, II. Bécs és Pestről, III. Bécs és Pestről, IV. Bécs és Pestről, V. Aradról Pest és Bécs felé, VI. Aradról Pest és Bécs felé. Rows include Bécs, Pest, Czegléd, Szolnok, Pásp.-Ladány, Debreczen, Nyiregyháza, Tokaj, Miskolcz, Kassa, Nagyvárád, Csaba, Mező-Túr, Arad, Kassa, Miskolcz, Tokaj, Nyiregyháza, Debreczen, Pásp.-Ladány, Szolnok, Czegléd, Pest, Bécs, Nagyvárád, B.-Ujfalu, Pásp.-Ladány, Czegléd, Pest, Bécs, Arad, Csaba, Mező-Túr, Szolnok, Czegléd, Pest, Bécs.

A közállomásokról indulás ideje, a minden pályaudvaron kifüggesztett részletes menetrendben van kimutatva.

A debreczeni vasúrok által Czegléd és Debreczen között, a sz. k. szub. osztrák állam-vasutitársaság személy vonathoz csatlakoztató, a személy-vonatok mindkét irányban naponként kétszer fognak közlekedni, miről annak idejében részletes tudósítás fog közöletenni.

A vasúthoz csatlakozó posta-kocsik menendire. Arad — Szatm. Ind. Aradól naponként este 7 óra. — Érk. Aradon naponként reggel 3 óra. — 25 perczek (az utolsó korlátlan felszállás mellett). Nagyvárád — Békéscsaba. Ind. Nagyvárádól naponként este 6 óra. 30 perczek. — Érk. Nagyvárádra naponként reggel 6 óra. 40 perczek. (2-3 óra felszállás mellett). Nyiregyháza — Eger. Ind. Nyiregyházaól naponként reggel 7 óra. — Érk. Nyiregyháza naponként este 5 óra. 40 perczek. (2-3 óra felszállás mellett). Nyiregyháza — Szatmár. Ind. Nyiregyházaól vasárnap, szerda és csütörtök este 6 óra. — Érk. Nyiregyháza naponként este 5 óra. 40 perczek. (2-3 óra felszállás mellett). Nyiregyháza — Nagyhódás. Ind. Nyiregyházaól hétfő, kedd, csütörtök és szombat este 6 óra. — Érk. Nyiregyháza naponként este 5 óra. 40 perczek. (2-3 óra felszállás mellett). Nyiregyháza — Vasvár. Ind. Vasvárról naponként reggel 2 óra. (2 óra felszállás mellett). Tokaj — A. E. Ind. Tokajból naponként este 7 óra. — Érk. Tokajon naponként reggel 4 óra. 30 perczek. (3 óra felszállás mellett). Békéscsaba — Pest. Ind. Békéscsabáról naponként reggel 5 óra. — Érk. Miskolczon naponként este 6 óra. (3 óra felszállás mellett). Kassa — Eger. Ind. Kassáról naponként éjelt 12 óra. — Érk. Kassán naponként éjelt 12 óra. 15 perczek. (3 óra felszállás mellett). Kassa — Prizmaty. Ind. Kassáról szerda és szombat délután 2 óra. — Érk. Kassán hétfő és péntek délután 10 óra. (3 óra felszállás mellett). Kassa — Munkács — Szeged. Ind. Kassáról naponként éjelt 12 óra. 30 perczek. — Érk. Kassán naponként éjelt 12 óra. 30 perczek. (3 óra felszállás mellett). Kassa — Vége. Ind. Kassáról hétfőn reggel 2 óra. — Érk. Kassán pénteken reggel 10 óra. (3 óra felszállás mellett).

Az igazgatóság.

